

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Сучасна українська мова. Фонетика

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Українська мова та література

(назва програми)

Спеціальність 035 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Антофійчук Алла Миколаївна, доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=SDmo8BAAAAAJ&view_op=list_works

Контактний тел. 0372584832, 0506705971

E-mail: a.agafonova@chny.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні: понеділок – 13.00 – 15.00

Онлайн-консультації: вівторок – 13.00 – 15.00.

Очні консультації: за попередньою домовленістю: середа 13.00 – 15.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Сучасна українська мова. Фонетика» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає важливе місце в системі підготовки студентів спеціальності 035 Філологія. Курс дає необхідні для викладання української мови у загальноосвітніх навчальних закладах знання про звукову будову сучасної української літературної мови, її фонологічну, графічну, морфонологічну системи, типологію фонетичних процесів, орфоепічні, акцентуаційні, орфографічні, графічні норми; сприяє підвищенню загального рівня культури мовлення майбутніх учителів-словесників; є базовим для формування їхньої професійної компетенції.

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основними поняттями фонетики, загальними умовами творення і сприйняття звуків, різноманітними звуковими перетвореннями, що лягли в основу фонетичної системи української мови і забезпечують її функціонування як основного засобу комунікації; допомогти студентам оволодіти орфоепічними, орфографічними, графічними, акцентуаційними нормами, підвищити їхню загальну грамотність та культуру усного й писемного мовлення. Завданнями є: ознайомити студентів зі змістом курсу, дати знання про звукову будову мови, фонетичні одиниці; охарактеризувати систему фонем сучасної української літературної мови; подати відомості про природу, історичну основу, типологію фонетичних процесів; охарактеризувати графічну систему сучасної української літературної мови; забезпечити досконале володіння студентами орфоепічними, акцентуаційними, графічними, орфографічними нормами сучасної української літературної мови; виробити навички самоконтролю за їх дотриманням у повсякденному спілкуванні; навчити студентів фахово послуговуватися засобами фонетики.

3. Завданнями курсу є:

- ознайомити студентів зі змістом курсу, дати знання про звукову будову мови, фонетичні одиниці;
- охарактеризувати систему фонем сучасної української літературної мови;
- подати відомості про природу, історичну основу, типологію фонетичних процесів;
- охарактеризувати графічну систему сучасної української літературної мови;
- забезпечити досконале володіння студентами орфоепічними, акцентуаційними, графічними, орфографічними нормами сучасної української літературної мови;
- виробити навички самоконтролю за їх дотриманням у повсякденному спілкуванні;
- навчити студентів фахово послуговуватися засобами фонетики.

Одним з основних завдань є сформувати у студентів професійну *мовнокомунікативну компетентність*, складниками якої є

лінгвістична компетентність – сукупність знань про структуру мовної системи, зокрема фонетичний рівень мови, а також уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови;

предметна компетентність – наявність професійних знань, а також уміння застосовувати їх у процесі комунікації;

прагматична компетентність – наявність знань про сутність та особливості комунікації, оволодіння потенціалом фахового дискурсу, орієнтація на аналіз характеру взаємодії комунікантів під час спілкування;

технологічна компетентність – оволодіння технікою усного мовлення: правильною постановкою дихання, розвитком голосу, чіткою та зрозумілою дикцією, нормативною орфоепією, а також вмінням чітко й виразно висловлювати думку.

4. Пререквізити: «Вступ до мовознавства», «Вступ до спеціальності».

5. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен розуміти взаємозв'язки та взаємозумовленості між різноманітними звуковими процесами, їх причини та закономірності вияву, а також

знати: теоретичні відомості про звуковий склад української мови, його артикуляційно-акустичну характеристику; функціональну специфіку основних одиниць мови – звуків, фонем, складу, наголосу, інтонації; принципи орфографії, норми літературної вимови та основні причини їх порушення;

вміти: записувати текст фонетичною та фонематичною транскрипцією, розпізнавати та пояснювати фонетичні зміни у словах (асиміляцію, акомодацию, дисиміляцію, спрощення, чергування тощо), вільно оперувати теоретичними та історичними відомостями, відповідною науковою термінологією, що передбачена курсом, здійснювати фонетичний розбір, пояснювати фонетичні процеси та умови їх реалізації.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Сучасна українська мова. Фонетика</u>													
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	Годин	змістових модулів	Лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	1	5	150	3	30	30				83	8	іспит
Заочна	1	1	5	150	3	8	8				134		іспит

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1													
Змістовий модуль 1. „Фонетична система української мови. Фонологія”													
Тема 1. Предмет і завдання фонетики. Зв'язок фонетики з іншими дисциплінами	6	2	2			4		2					10
Тема 2. Аспекти вивчення звуків мови.	6	2	2		2	4							10
Тема 3. Фонологія. Поняття фонем.	7	2	2			6							13
Тема 4. Голосні та приголосні фонем сучасної української літературної мови.	7	2	2			6			2				10
Разом за ЗМ 1	26	8	8			20		4	2				43
Змістовий модуль 2. „Зміни звуків у мовленнєвому потоці”													

Тема 1. Асиміляція звуків в сучасній українській мові.	9	2	2			7		2	2			15
Тема 2. Дисиміляція приголосних в сучасній українській мові.	7	1	1			6			2			15
Тема 3. Спрощення в групах приголосних.	7	1	1		2	7						10
Тема 4. Подовження та подвоєння приголосних звуків.	7	1	1			7						10
Тема 5. Чергування голосних фонем.	11	3	3			7		2				12
Тема 6. Чергування приголосних фонем.	9	2	2			7		2				10
Разом за ЗМ2	54	10	10			42		4	4			72
Змістовий модуль 3. „Супрасегментні одиниці. Орфографія”												
Тема 1. Склад. Складоподіл.	6	2	2		2	4						6
Тема 2. Наголос.	10	2	2			4						6
Тема 3. Орфоепія.	6	2	2			4			2			6
Тема 4. Графіка української мови.	6	2	2			4						3
Тема 5. Орфографія.	10	4	4		2	4						3
Разом за ЗМ 3	38	12	12			20			2			19
Усього годин		30	30		8	82		8	8			134

6.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	Апарат мовлення.
2	Проблеми класифікування звуків.
3	Фонетичні транскрипція.
4	Фонетичне членування мовленнєвого потоку: звукосполучення, ритмічна структура, синтагма, фраза.
5	Фонематична транскрипція.
6	Суспільне значення норм літературної вимови.
7	Засоби милозвучності української вимови.
8	Норми наголошування сучасної української літературної мови.

9	Графічна система сучасної української літературної мови.
10	Становлення українського письма.
11	Формування української графіки.
12	Сутність орфографії.
13	Становлення орфографії української мови.
14	Правописні проблеми української орфографії.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю:

- усне опитування;
- перевірка рефератів;
- тренувальні вправи;
- контрольні роботи;
- диктант;
- тестові завдання

Форма підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- усне опитування;
- тренувальні вправи;
- диктант.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. Загальні 100 балів включають: 60 балів – поточний контроль (по 20 балів за кожен модуль); 40 балів – іспит.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
5	5	5	5	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4		

8. 1. Рекомендована література

8. 1. Основна література

1. Карпенко Ю.О. Фонетика // Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. К.: ВІД «Академія», 2006. 368 с.
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2006. 336 с.
3. Огієнко І. Наочна таблиця милозвучності української мови. *Дивослово*. 1996, № 5 – 6.
4. Остапченко О. В., Радченко А. Ф. Тестові завдання з української мови: Практичний посібник для студентів. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2006. С. 60 – 95.
5. Пілецький В. Практичні завдання з фонетики та фонології сучасної української літературної мови. Львів, 2001.
6. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика /За заг. ред. акад. І. К. Білодіда. К.: Наук. Думка, 1969. 436 с.
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. К.: Вища школа, 1994. 430 с.
8. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. 3-є вид. К.: Либідь, 2005. 400с
9. Тоцька Н.І Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. К.: Вища школа, 1981.
10. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Завдання і вправи: Навч. Посібник. К.: Вища школа, 1995. 51с.
11. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. 3-тє вид. К.: Освіта, 1997. 254 с.
12. Ющук І.П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. К.: Либідь, 2004. 640 с.

8. 2. Допоміжна література

1. Багмут А. До перцепції експериментально виокремленого складу. *Українське мовознавство*. Вип. 27–28. К.: Видавн. Дім Дмитра Бураго, 2004. С.25–28.
2. Бондар О.І. Система голосних фонем української мови (динамічний підхід). *Записки з українського мовознавства*. Одеса, 2005. Вип.15.
3. Брахнов В.Н. Явище асиміляції в консонантизмі української мови. К., 1970.
4. Винницький В. Українська акцентна система: становлення, розвиток. Львів, 2002.

5. Глібчук Н.М. Погляди О.Курило на систему фонем української мови. *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 34–37.
6. Горпинич В.О. Правила української літературної вимови // *Ономастика і апелятиви*. Вип.3. Дніпропетровськ, 1998. С. 16–25.
7. Дорошенко С.І. Звуки чи фонемі вивчають учні? // *Мовознавство*. 1990. № 2. С. 46–50.
8. Дудник З.В. Варіанти реалізації голосних українського мовлення та їхнє місце в класифікації МФА // *Українське мовознавство*. К.: Видавн. Дім Дмитра Бураго, 2004. Вип. 29–30. – С.18–23.
9. Задорожний В. Проблеми наголошення: від теорії до практики мовокористування // *Укр. мова і літ в шк.* 2003. №5. С. 146–152.
10. Карпенко Ю.О. Фонологічна історія українського вокалізму // *Мовознавство*. 1998. №2. С. 78–91.
11. Кващук А.Г. Уподібнення і розподібнення приголосних // *Українська мова і література в школі*. 1998. № 9. С. 18–26.
12. Пономарів О. Фонемі Г та Ґ: Словник і коментар. К., 1997.
13. Сербенська О.А. Голосні фонемі української літературної мови та їх звукові вияви // Сербенська О.А. *Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібн.* К.: Центр навчальної літератури, 2004. С. 37–38.
14. Сербенська О.А. Приголосні фонемі української літературної мови та їх звукові вияви // Сербенська О.А. *Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібн.* К.: Центр навчальної літератури, 2004. С.38 – 42.
15. Сосюр Фердінан де. Фонологія. Фонологічні типи. Фонема у мовленнєвому ланцюжку // Сосюр Фердінан де. *Курс загальної лінгвістики / Переклад з франц.* А.Корнійчук, К.Тищенко. К.: Основи, 1998. С. 47–85.
16. Ткаченко О.Б. Українська фонетика на історико-типологічному тлі // *Мовознавство*. 1998. № 2–3. С. 14–25.
17. Фащенко М.М. Українська орфоєпія – теорія і практика // *Щорічні записки з українського мовознавства*. Одеса, 1999. Вип. 6.
18. Хоменко Л. Критерії виділення складу та інтуїтивний складоподіл в українській мові // *Українське мовознавство*. Вип.27–28. К.: Видвн. Дім Дмитра Бураго, 20004. С.26–32.
19. Юрчук Л.А. Російсько-українські акцентуаційні паралелі // *Укр. мова і літ в шк.* 1971. №3. С. 5–7.

8.3. Інформаційні ресурси

- <http://pravila-uk-mova.at.ua/index/fonetika/0-5>
- <http://www.ukreferat.com/index.php?referat=46636>
- <http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/6-fonetyka.html>
- <http://academia-pc.com.ua/product/197>
- <http://litopys.org.ua/ukrmova/um25.htm>
- <http://javot.net/mova/orf.htm>
- http://leksika.com.ua/10510517/ure/slovesniy_nagolos
- <http://litmisto.org.ua/?p=12455>
- http://freelib.in.ua/publ/istorija_ukrajinskoji_movi_fonetika/61_asimiljacija_prigolosnikh/41-1-0-3627
- <http://ukrainskamova.narod.ru/Links/Phonetika/21.HTM>
- http://filologukraine.ucoz.ua/publ/mova/sulm/asimiljacija_prigolosnikh_zvukiv/3-1-0-5
- <http://litmisto.org.ua/?p=6053>
- <http://lessons.com.ua/yavishhe-asimilyaci%D1%97-v-um/>
- <http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/1412-skladopodil.html>
- http://pidruchniki.ws/2008021540534/dokumentoznavstvo/fonetichna_transkriptsiya

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Сучасна українська мова. Фонетика

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Українська мова та література

(назва програми)

Спеціальність 014 Середня освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Антофійчук Алла Миколаївна, доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=SDmo8BAAAAAJ&view_op=list_works

Контактний тел.

0372584832, 0506705971

E-mail:

a.agafonova@chny.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні: понеділок – 13.00 – 15.00

Онлайн-консультації: вівторок – 13.00 – 15.00.

Очні консультації: за попередньою домовленістю: серада 13.00 – 15.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Сучасна українська мова. Фонетика» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає важливе місце в системі підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта. Курс дає необхідні для викладання української мови у загальноосвітніх навчальних закладах знання про звукову будову сучасної української літературної мови, її фонологічну, графічну, морфонологічну системи, типологію фонетичних процесів, орфоепічні, акцентуаційні, орфографічні, графічні норми; сприяє підвищенню загального рівня культури мовлення майбутніх учителів-словесників; є базовим для формування їхньої професійної компетенції.

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основними поняттями фонетики, загальними умовами творення і сприйняття звуків, різноманітними звуковими перетвореннями, що лягли в основу фонетичної системи української мови і забезпечують її функціонування як основного засобу комунікації; допомогти студентам оволодіти орфоепічними, орфографічними, графічними, акцентуаційними нормами, підвищити їхню загальну грамотність та культуру усного й писемного мовлення.

3. Завданнями курсу є:

- ознайомити студентів зі змістом курсу, дати знання про звукову будову мови, фонетичні одиниці;
- охарактеризувати систему фонем сучасної української літературної мови;
- подати відомості про природу, історичну основу, типологію фонетичних процесів;
- охарактеризувати графічну систему сучасної української літературної мови;
- забезпечити досконале володіння студентами орфоепічними, акцентуаційними, графічними, орфографічними нормами сучасної української літературної мови;
- виробити навички самоконтролю за їх дотриманням у повсякденному спілкуванні;
- навчити студентів фахово послуговуватися засобами фонетики.

Одним з основних завдань є сформувати у студентів професійну *мовнокомунікативну компетентність*, складниками якої є

лінгвістична компетентність – сукупність знань про структуру мовної системи, зокрема фонетичний рівень мови, а також уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови;

предметна компетентність – наявність професійних знань, а також уміння застосовувати їх у процесі комунікації;

прагматична компетентність – наявність знань про сутність та особливості комунікації, оволодіння потенціалом фахового дискурсу, орієнтація на аналіз характеру взаємодії комунікантів під час спілкування, оскільки мистецтво спілкування вчителя-словесника виступає основним засобом розвитку і вдосконалення мовлення учнів та стимулює їх мовленнєву активність;

технологічна компетентність – оволодіння технікою усного мовлення: правильною постановкою дихання, розвитком голосу, чіткою та зрозумілою дикцією, нормативною орфоепією, а також вмінням чітко й виразно висловлювати думку для встановлення приязних стосунків з дітьми, їх батьками та співробітниками закладу, в якому навчається та виховується дитина.

4. Пререквізити: «Вступ до мовознавства», «Вступ до спеціальності».

5. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен розуміти взаємозв'язки та взаємозумовленості між різноманітними звуковими процесами, їх причини та закономірності вияву, а також

знати: теоретичні відомості про звуковий склад української мови, його артикуляційно-акустичну характеристику; функціональну специфіку основних одиниць мови – звуків, фонем, складу, наголосу, інтонації; принципи орфографії, норми літературної вимови та основні причини їх порушення;

вміти: записувати текст фонетичною та фонематичною транскрипцією, розпізнавати та пояснювати фонетичні зміни у словах (асиміляцію, акомодацию, дисиміляцію, спрощення, чергування тощо), вільно оперувати теоретичними та історичними відомостями, відповідною науковою термінологією, що передбачена курсом, здійснювати фонетичний розбір, пояснювати фонетичні процеси та умови їх реалізації.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Сучасна українська мова. Фонетика</u>													
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	Лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	1	5	150	3	30	30				83	8	іспит
Заочна	1	1	5	150	3	8	8				134		іспит

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Змістовий модуль 1. „Фонетична система української мови. Фонологія”												
Тема 1. Предмет і завдання фонетики. Зв'язок фонетики з іншими дисциплінами	6	2	2			4		2				10
Тема 2. Аспекти вивчення звуків мови.	6	2	2		2	4						10
Тема 3. Фонологія. Поняття фонемі.	7	2	2			6						13
Тема 4. Голосні та приголосні фонемі сучасної української літературної мови.	7	2	2			6		2				10
Разом за ЗМ 1	26	8	8			20		4	2			43
Змістовий модуль 2. „Зміни звуків у мовленнєвому потоці”												
Тема 1. Асиміляція	9	2	2			7		2	2			15

звуків в сучасній українській мові.												
Тема 2. Дисиміляція приголосних в сучасній українській мові.	7	1	1		6			2				15
Тема 3. Спрощення в групах приголосних.	7	1	1		2	7						10
Тема 4. Подовження та подвоєння приголосних звуків.	7	1	1			7						10
Тема 5. Чергування голосних фонем.	11	3	3			7		2				12
Тема 6. Чергування приголосних фонем.	9	2	2			7		2				10
Разом за ЗМ2	54	10	10			42		4	4			72
Змістовий модуль 3. „Супрасегментні одиниці. Орфографія”												
Тема 1. Склад. Складоподіл.	6	2	2		2	4						6
Тема 2. Наголос.	10	2	2			4						6
Тема 3. Орфоепія.	6	2	2			4		2				6
Тема 4. Графіка української мови.	6	2	2			4						3
Тема 5. Орфографія.	10	4	4		2	4						3
Разом за ЗМ 3	38	12	12			20		2				19
Усього годин		30	30		8	82		8	8			134

6.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	Апарат мовлення.
2	Проблеми класифікування звуків у середній школі.
3	Принципи фонетичного транскрибування у середній школі.
4	Фонетичне членування мовленнєвого потоку: звукосполучення, ритмічна структура, синтагма, фраза.
5	Подовження та подвоєння приголосних у шкільному курсі української мови
6	Суспільне значення норм літературної вимови.
7	Засоби милозвучності української вимови.
8	Аспекти вивчення наголосу у середній школі.
9	Графічна система сучасної української літературної мови.

10	Становлення українського письма.
11	Формування української графіки.
12	Сутність орфографії.
13	Становлення орфографії української мови.
14	Правописні проблеми української орфографії.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю:

- усне опитування;
- перевірка рефератів;
- тренувальні вправи;
- контрольні роботи;
- диктант;
- тестові завдання

Форма підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- усне опитування;
- тренувальні вправи;
- диктант.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. Загальні 100 балів включають: 60 балів – поточний контроль (по 20 балів за кожен модуль); 40 балів – іспит.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
5	5	5	5	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4		

8. Рекомендована література

8.1. Основна література

13. Карпенко Ю.О. Фонетика // Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. К.: ВІД «Академія», 2006. 368 с.
14. Караман С. О., Караман О. В., Бакум З. П. Сучасна українська літературна мова: Підручник. Част. I. Фонетика. Фонологія. Графіка. КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2005. 188 с.
15. Караман С. О., Караман О. В. Орфоепічний тренінг. Фонетика. Орфоепія. Стилїстика. Риторика. Завдання і вправи: Навчальний посібник. 3-тє видання перероб. і доп. КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2009. 84 с.
16. Остапченко О. В., Радченко А. Ф. Тестові завдання з української мови: Практичний посібник для студентів. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2006. С. 60 – 95.
17. Пілецький В. Практичні завдання з фонетики та фонології сучасної української літературної мови. Львів, 2001.
18. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / За заг. ред. акад. І. К. Білодіда. К.: Наук. Думка, 1969. 436 с.
19. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. К.: Вища школа, 1994. 430 с.
20. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. 3-є вид. К.: Либідь, 2005. 400с
21. Тоцька Н.І Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія. К.: Вища школа, 1981.
22. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Завдання і вправи: Навч. Посібник. К.: Вища школа, 1995. 51с.
23. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. 3-тє вид. К.: Освіта, 1997. 254 с.
24. Ющук І.П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. К.: Либідь, 2004. 640 с.

8.2. Допоміжна література

1. Багмут А. До перцепції експериментально виокремленого складу. *Українське мовознавство*. Вип. 27–28. К.: Видавн. Дім Дмитра Бураго, 2004. С.25–28.

2. Боднар О.І. Система голосних фонем української мови (динамічний підхід). *Записки з українського мовознавства*. Одеса, 2005. Вип.15.
3. Брахнов В.Н. Явище асиміляції в консонантизмі української мови. К., 1970.
4. Винницький В. Українська акцентна система: становлення, розвиток. Львів, 2002.
5. Глібчук Н.М. Погляди О.Курило на систему фонем української мови. *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 34–37.
6. Горпинич В.О. Правила української літературної вимови // *Ономастика і апелятиви*. Вип.3. Дніпропетровськ, 1998. С. 16–25.
7. Дорошенко С.І. Звуки чи фонемі вивчають учні? // *Мовознавство*. 1990. № 2. С. 46–50.
8. Дудник З.В. Варіанти реалізації голосних українського мовлення та їхнє місце в класифікації МФА // *Українське мовознавство*. К.: Видавн. Дім Дмитра Бураго, 2004. Вип. 29–30. – С.18–23.
9. Задорожний В. Проблеми наголошення: від теорії до практики мовокористування // *Укр. мова і літ в шк.* 2003. №5. С. 146–152.
10. Карпенко Ю.О. Фонологічна історія українського вокалізму // *Мовознавство*. 1998. №2. С. 78–91.
11. Кващук А.Г. Уподібнення і розподібнення приголосних // *Українська мова і література в школі*. 1998. № 9. С. 18–26.
12. Пономарів О. Фонемі Г та Ґ: Словник і коментар. К., 1997.
13. Сербенська О.А. Голосні фонемі української літературної мови та їх звукові вияви // Сербенська О.А. *Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібн.* К.: Центр навчальної літератури, 2004. С. 37–38.
14. Сербенська О.А. Приголосні фонемі української літературної мови та їх звукові вияви // Сербенська О.А. *Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібн.* К.: Центр навчальної літератури, 2004. С.38 – 42.
15. Сосюр Фердінан де. Фонологія. Фонологічні типи. Фонема у мовленнєвому ланцюжку // Сосюр Фердінан де. *Курс загальної лінгвістики / Переклад з франц. А.Корнійчук, К.Тищенко.* К.: Основи, 1998. С. 47–85.
16. Ткаченко О.Б. Українська фонетика на історико-типологічному тлі // *Мовознавство*. 1998. № 2–3. С. 14–25.
17. Фащенко М.М. Українська орфоєпія – теорія і практика // *Щорічні записки з українського мовознавства*. Одеса, 1999. Вип. 6.
18. Хоменко Л. Критерії виділення складу та інтуїтивний складоподіл в українській мові // *Українське мовознавство*. Вип.27–28. К.: Видвн. Дім Дмитра Бураго, 2004. С.26–32.
19. Юрчук Л.А. Російсько-українські акцентуаційні паралелі // *Укр. мова і літ в шк.* 1971. №3. С. 5–7.

8.3. Інформаційні ресурси

- <http://pravila-uk-mova.at.ua/index/fonetika/0-5>
<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=46636>
<http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/6-fonetyka.html>
<http://academia-pc.com.ua/product/197>
<http://litopys.org.ua/ukrmova/um25.htm>
<http://javot.net/mova/orf.htm>
http://leksika.com.ua/10510517/ure/slovesniy_nagolos
<http://litmisto.org.ua/?p=12455>
http://freelib.in.ua/publ/istorija_ukrajinskoji_movi_fonetika/61_asimiljacija_prigolosnikh/41-1-0-3627
<http://ukrainkamova.narod.ru/Links/Phonetika/21.HTM>
http://filologukraine.ucoz.ua/publ/mova/sulm/asimiljacija_prigolosnikh_zvukiv/3-1-0-5
<http://litmisto.org.ua/?p=6053>
<http://lessons.com.ua/yavishhe-asimilyaci%D1%97-v-um/>
<http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/1412-skladopodil.html>
http://pidruchniki.ws/2008021540534/dokumentoznavstvo/fonetichna_transkriptsiya